

EDUSKUNNAN VASTAUS 193/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 69/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 24/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

yksityisistä turvallisuuspalveluista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoite ja soveltamisala

Tämän lain tavoitteena on yksityisten turvallisuuspalveluiden laadun ja luotettavuuden varmistaminen sekä viranomaisten ja yksityisten turvallisuuspalveluiden välisen yhteistyön edistäminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *yksityisillä turvallisuuspalveluilla* vartioimisliiketoimintaa ja turvasuojaustoimintaa;

2) *vartioimisliiketoiminnalla* ansiotarkoituksessa suoritettavaa, toimeksiantosopimukseen perustuvaa vartioimistehtävien hoitamista;

3) *vartioimistehtävällä* omaisuuden vartioimista, henkilön koskemattomuuden suojaamista sekä vartioimiskohteeseen tai toimeksiantajaan kohdistuneiden rikosten paljastamista samoin kuin näiden tehtävien valvomista;

4) *myymälätarkkailulla* vartioimistehtävää, jossa vartioidaan myymälässä myytävää omaisuutta;

5) *henkivartijatehtävällä* vartioimistehtävää, jossa suojataan tietyn henkilön koskemattomuutta;

6) *arvokuljetustehtävällä* vartioimistehtävää, jossa vartioidaan kuljetettavana olevaa arvoomaisuutta;

7) *vartioimisliikkeellä* vartioimisliiketoimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä;

8) *vastaavalla hoitajalla* vartioimisliikkeen palveluksessa olevaa, joka vastaa siitä, että liikettä hoidetaan vartioimisliikkeitä koskevien säännösten mukaisesti;

9) *vartijalla* sitä, joka vartioimisliikkeen palveluksessa suorittaa vartioimistehtäviä;

10) *toimipaikalla* rakennusta, rakennelmaa, huonetta ja muuta tilaa, jota vartioimisliike käyttää asiakaspalveluun, hälytysten vastaanottamiseen tai liikkeen sisäiseen hallintoon;

11) *päätoimipaikalla* toimipaikkaa, josta vartioimisliiketoimintaa pääasiallisesti harjoitetaan tai on tarkoitus harjoittaa;

12) *vartioimisalueella* toimeksiantosopimuksessa yksilöityä kiinteistöä, rakennusta, huonetta, rakennelmaa sekä muuta yleistä tai yksityistä paikkaa ja aluetta samoin kuin sen osaa;

13) *vartioimiskohteella* henkilöä sekä esinettä ja muuta omaisuutta, jonka vartioimista toimeksiantosopimus koskee;

14) *voimankäyttövälillä* ampuma-aselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettua ampuma-asetta, ampuma-aselain 11 §:ssä tarkoitettua kaasusumutinta, käsirautoja sekä enintään 70 senttimetriä pitkää patukkaa ja teleskooppipatukkaa;

15) *teleskooppipatukalla* avattuna vähintään 45 senttimetriä ja enintään 70 senttimetriä pitkää patukkaa, joka voidaan kuljetusta varten painaa kokoon;

16) *edustajalla* vartioimisalueen omistajan tai haltijan palveluksessa olevaa;

17) *turvasuojaustehtävällä* rakenteellisen suojauksen tai sähköisten valvontajärjestelmien suunnittelemista, asentamista, korjaamista tai muuttamista sekä muiden turvallisuusjärjestelyjen suunnittelemista;

18) *hyväksymistä edellyttävällä turvasuojaustehtävällä* turvasuojaustehtävää, johon liittyy pääsy sellaisiin toimeksiantajan turvallisuusjärjestelyjä koskeviin luottamuksellisiksi määriteltyihin tietoihin, joiden avulla on mahdollista tunkeutua tai olennaisesti helpottaa tunkeutumista toimeksiantajan hallitsemaan ulkopuolisilta suljettuun paikkaan;

19) *turvasuojaustoiminnalla* ansiotarkoituksessa suoritettavaa, toimeksiantosopimukseen perustuvaa turvasuojaustehtävien hoitamista;

20) *turvasuojausliikkeellä* turvasuojaustoimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä;

21) *turvasuojaajalla* turvasuojausliikkeen palveluksessa olevaa hyväksymistä edellyttäviä turvasuojaustehtäviä suorittavaa henkilöä.

2 luku

Vartioimisliiketoiminta

Vartioimisliiketoiminnan luvanvaraisuus

3 §

Vartioimisliikelupa

Vartioimisliiketoimintaa saa harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/1919) 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on saanut siihen luvan (*vartioimisliikelupa*).

Vartioimisliikelupa oikeuttaa vartioimistehtäviin kaikkialla maassa. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Vartioimisliikelupaan voidaan liittää vartioimisliiketoiminnan laajuudesta, vartioimisliikkeen toimipaikkojen lukumäärästä ja sijainnista sekä muista vastaavista seikoista johtuvia ajallisia ja alueellisia sekä vartioimistehtäviä koskevia ehtoja ja rajoituksia.

Luvanhaltijan konkurssi- tai kuolinpesällä on oikeus jatkaa vartioimisliiketoimintaa enintään yhden vuoden ajan luvanhaltijan konkurssin alkamisesta tai kuolinpäivästä. Konkurssipesän hoitajan sekä kuolinpesän osakkaan tai muun pesää hoitavan on ilmoitettava sisäasiainministeriölle luvanhaltijan konkurssista tai kuolemasta 30 päivän kuluessa konkurssin alkamisesta tai kuolinpäivästä.

4 §

Vartioimisliikeluvan myöntäminen

Vartioimisliikelupa voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, joka:

1) on täyttänyt 18 vuotta;

2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva;

3) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu; sekä

4) varallisuutensa puolesta kykenee huolehtimaan toiminnasta hyvin.

Oikeushenkilölle lupa voidaan myöntää, jos:

1) se varallisuutensa puolesta kykenee huolehtimaan toiminnasta hyvin; sekä

2) sen hallintoelimiin kuuluvat henkilöt ja toimitusjohtaja sekä avoimessa yhtiössä yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaiset yhtiömiehet täyttävät 1 momentin 1—3 kohdassa säädetyt vaatimukset.

Vartioimisliikeluvan myöntää sisäasiainministeriö.

5 §

Vartioimisliikeluvan ehtojen ja rajoitusten muuttaminen

Vartioimisliikelupaan liitettyjä ehtoja ja rajoituksia voidaan muuttaa vartioimisliiketoiminnan laajuudessa, vartioimisliikkeen toimipaikkojen lukumäärässä tai sijainnissa taikka muissa vastaavissa seikoissa tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Vartioimisliikelupaan liitettyjä ehtoja ja rajoituksia muuttaa sisäasiainministeriö.

6 §

Ilmoitukset

Sisäasiainministeriön on ilmoitettava myöntämästään vartioimisliikeluvasta sekä muuttamistaan vartioimisliikelupaan liitettyistä ehdoista ja rajoituksista niille poliisilaitoksille, joiden toimialueelle vartioimisliikeluvan hakija tai haltija on ilmoittanut perustavansa toimipaikkoja.

7 §

Muutosilmoitukset

Vartioimisliikkeen on ilmoitettava kirjallisesti (*muutosilmoitus*) sisäasiainministeriölle:

1) liikkeen toimipaikan perustamisesta ja lakauttamisesta sekä sen osoitteen muuttumisesta;

2) liikkeen hallintoelimiin kuuluvan henkilön ja toimitusjohtajan sekä avoimessa yhtiössä yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaisen yhtiömiehen vaihtumisesta;

3) liikkeen harjoittamisen lopettamisesta tai keskeyttämisestä yhtä kuukautta pitemmäksi ajaksi.

Muutosilmoitus on tehtävä, jos mahdollista, ennen muutosta mutta viimeistään seitsemäntenä päivänä sen jälkeen. Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen on liitettävä asiakirjat, joilla osoitetaan, että tilalle tullut täyttää 4 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset.

Sisäasiainministeriön on toimitettava tieto 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista muutosilmoituksista sille poliisilaitokselle, jonka toimialueella vartioimisliikkeen päätoimipaikka sijaitsee, ja sille poliisilaitokselle, jonka toimialueella muutosilmoituksessa tarkoitettu toimipaikka sijaitsee. Tieto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista muutosilmoituksista on toimitettava sille poliisilaitokselle, jonka toimialueella liikkeen päätoimipaikka sijaitsee. Tieto 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista muutosilmoituksista on toimitettava kaikille niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella sijaitsee liikkeen toimipaikkoja.

Hyvä vartioimistapa

8 §

Toimeksiantosopimus

Toimeksiannosta on 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimeksiantoa lukuun ottamatta laadittava ennen siinä edellytettyihin tehtäviin ryhtymistä kirjallinen sopimus (*toimeksiantosopimus*). Jollei sopimusta ole tehtävien kiireellisyyden vuoksi voitu tehdä ennen tehtäviin ryhtymis-

tä, sopimus on tehtävä viimeistään toisena arkipäivänä tehtäviin ryhtymisestä.

Toimeksiantosopimus on säilytettävä kuusi vuotta toimeksiannon päättymisestä. Jos tietojen tallettamisessa käytetään automaattista tietojenkäsittelyä, valvonnassa tarvittavien tietojen on oltava saatavina selväkielisinä.

9 §

Kielto vastaanottaa toimeksiantoa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä

Vartioimisliike ei saa ottaa vastaan toimeksiantoa, joka sisältää sitoumuksen ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Vartioimisliike saa kuitenkin ottaa vastaan toimeksiannon järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999) tarkoitettujen järjestyksenvalvojan tehtävien suorittamisesta.

Turvataarkastuksista lentoliikenteessä ja tuomioistuimissa säädetään erikseen.

10 §

Suhde viranomaistoimintaan

Vartioimisliiketoiminnassa tai vartioimistehtävässä ei saa vaikeuttaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä taikka rikosten ennalta estämistä, selvittämistä tai syyteharkintaan saattamista.

Jos vartija on vartioimistehtävässä saanut tietoonsa rikoslain (39/1889) 15 luvun 10 §:n 1 momentissa mainitun jo tehdyn rikoksen, hänen on viipymättä ilmoitettava siitä poliisille. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos vartijan täytyisi antaa ilmi joku mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettuista.

11 §

Kielto osallistua vartioimisliiketoimintaan

Poliisin, rajavartiolaitoksen tai tullilaitoksen henkilöstöön kuuluva ei saa osallistua vartioimisliiketoimintaan, kuulua vartioimisliikkeen hallintoelimiin, olla vartioimisliikkeen toimitusjohtajana, yhtiömiehenä, vastuunalaisena yhtiö-

miehenä tai vastaavana hoitajana taikka suorittaa ansiotarkoituksessa vartioimistehtäviä.

12 §

Vartioimistehtävissä noudatettavat yleiset periaatteet

Vartioimistehtävissä on toimittava oikein ja tasapuolisesti sekä sovinnollisuutta edistäen.

Vartioimistehtävät on suoritettava aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävien suorittamiseksi. Vartioimistehtävissä ei saa puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin tehtävien suorittamiseksi on välttämätöntä. Tehtäviin liittyvien toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävien tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteeseen kokonaisuutena.

13 §

Toimenpiteen perusteen ilmoittaminen

Vartijan on vartioimistehtävässä ilmoitettava henkilöön kohdistuvan toimenpiteen peruste toimenpiteen kohteena olevalle tai tämän edustajalle, jollei se ole mahdotonta tämän tilan tai muiden olojen vuoksi.

Toimenpiteen kohde tai tämän edustaja on tarvittaessa ohjattava ottamaan yhteyttä vastaavaan hoitajaan toimenpiteen oikeellisuuden toteutukseksi. Samalla on yhteydenottoa varten kerrottava vastaavan hoitajan nimi ja yhteystiedot.

14 §

Salassapitovelvollisuus

Vartioimisliiketoiminnan harjoittaja, vastaava hoitaja tai vartija ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän tehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen salassa pidettävistä turvallisuusjärjestelyistä, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisyyteen kuuluvista seikoista. Salassapitovelvollisuus säilyy tehtävän päätyttyä.

Vartioimisliikkeen velvollisuudet

15 §

Vastaava hoitaja

Vartioimisliikkeellä on oltava palveluksessaan yksi tai useampi vastaava hoitaja, jonka hyväksyminen kyseisen vartioimisliikkeen vastaavaksi hoitajaksi on voimassa. Sisäasiainministeriö määrää vastaavien hoitajien lukumäärän vartioimisliiketoiminnan laajuuden, vartioimisliikkeen toimipaikkojen lukumäärän ja sijainnin sekä muiden vastaavien seikkojen perusteella. Sisäasiainministeriö määrää myös vastaavien hoitajien vastualueet.

Vartioimisliikeluvan hakijan tai haltijan on jättäessään hakemuksen vartioimisliikeluvan saamiseksi tai välittömästi sen jälkeen tehtävä sisäasiainministeriölle hakemus vastaavan hoitajan hyväksymiseksi. Vartioimisliiketoimintaa ei saa aloittaa ennen kuin vartioimisliikkeelle on hyväksytty vastaava hoitaja.

Vastaavan hoitajan erotessa tai lakatessa muutoin hoitamasta tehtäväänsä hakemus uuden vastaavan hoitajan hyväksymiseksi on tehtävä seitsemän päivän kuluessa hänen tehtävänsä päättymisestä.

Vartioimisliikkeelle voidaan hyväksyä yksi tai useampi vastaavan hoitajan sijainen, joka suorittaa vastaavan hoitajan tehtävät tämän ollessa estynyt.

16 §

Vartioimistehtävien suorittaminen

Vartioimisliike saa teettää vartioimistehtäviä vain sellaisella palveluksessaan olevalla, jonka hyväksyminen vartijaksi on voimassa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, vartioimisliike voi antaa vartioimistehtävän osaksi toisen vartioimisliikkeen tehtäväksi. Toimeksiantosopimuksen laatineen vartioimisliikkeen on ilmoitettava tällaisesta tehtävän antamisesta toimeksiantajalle ennen tehtävän aloittamista tai viimeistään toisena arkipäivänä tehtävän aloittamisesta.

Vartioimisliikkeellä saa olla palveluksessaan yksi 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu väliaikainen vartija jokaista alkavaa kolmea 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun koulutuksen saanutta vartioimistehtäviä suorittavaa vartijaa kohden.

17 §

Tapahtumailmoitukset

Poliisin suorittaman viranomaisvalvonnan, toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden oikeusturvan sekä toimeksiantajien tietojensaantioikeuden turvaamiseksi vartijan tulee heti laatia vartioimistehtävissä havaituista toimenpiteisiin johtaneista tapahtumista kirjallinen selvitys (*tapahtumailmoitus*). Tapahtumailmoituksesta tulee käydä ilmi vartijan kyseiseen tapahtumaan liittyvät havainnot ja toimenpiteet. Toimenpiteiden kohteena olleiden sukunimi, etunimet, henkilötunnus ja osoitetiedot saadaan kirjata tapahtumailmoitukseen.

Vartioimisliikkeen on säilytettävä tapahtumailmoitukset viiden vuoden ajan niiden laatimispäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä. Tapahtumailmoitukset on säilytettävä siten järjestettynä, että kuhunkin toimeksiantoon liittyvät ilmoitukset ovat viivytyksettä esitettävissä. Jos tietojen tallettamisessa käytetään automaattista tietojenkäsittelyä, valvonnassa tarvittavien tietojen on oltava saatavina selväkielisinä.

Toimeksiantajalla ja 42 §:ssä tarkoitettulla valvontaviranomaisella on oikeus saada jäljennös tapahtumailmoituksesta.

18 §

Henkilöstö- ja työvuorotiedostot

Poliisin suorittaman viranomaisvalvonnan turvaamiseksi vartioimisliikkeen on pidettävä vastaavista hoitajista ja vartijoista tiedostoa (*henkilöstötiedosto*), josta voidaan viivytyksettä todeta:

1) vastaavien hoitajien ja vartijoiden sukunimi, etunimet ja henkilötunnus;

2) vastaavaksi hoitajaksi ja vartijaksi hyväksynyt viranomaislainen sekä vartijaksi hyväksymisen voimassaoloaika;

3) vastaavan hoitajan saama 20 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu koulutus sekä vartijan saama 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa, 25 §:n 1 momentissa, 29 §:n 2 momentissa ja 31 §:n 2 momentissa tarkoitettu koulutus;

4) tiedot vartijan ampuma-aseen ja kaasusumuttimen hallussapitoluvasta;

5) vastaavan hoitajan ja vartijan palvelussuhteen alkamis- ja päättymisaika ja palvelussuhteen päättymisen syy.

Viranomaisvalvonnan turvaamiseksi vartioimisliikkeen on järjestettävä työvuorokirjanpito niin, että liikkeen asiakirjoista voidaan selvittää kunkin vartijan työvuorot, vartioimisalueet ja vartioimiskohteet (*työvuorotiedosto*). Työvuorotiedostoon saadaan tallettaa vartijoiden sukunimi ja etunimet.

Tiedot henkilöstötiedostosta on hävitettävä viiden vuoden kuluttua palvelussuhteen päättymisestä ja tiedot työvuorotiedostosta asiakirjan laatimista seuraavan toisen kalenterivuoden lopussa. Jos tietojen tallettamisessa käytetään automaattista tietojenkäsittelyä, valvonnassa tarvittavien tietojen on oltava saatavina selväkielisinä.

19 §

Toimintaohjeet

Vartioimisliikkeellä on oltava sellaiset yleiset kirjalliset ohjeet, joiden avulla vartija kykenee suorittamaan vartioimistehtävänsä oikein ja turvallisesti (*toimintaohjeet*). Jos olot vartioimisalueella tai vartioimiskohteessa sitä edellyttävät, vartioimisliikkeellä tulee olla lisäksi erilliset vartioimisalue- tai vartioimiskohdekohtaiset toimintaohjeet.

Vartioimisliikkeen on pidettävä toimintaohjeet nähtävillä toimipaikoillaan sekä tarvittaessa vartioimisalueillaan ja vartioimiskohteissaan siten, että vartijoilla on mahdollisuus perehtyä niihin.

Vastaavaksi hoitajaksi ja vartijaksi hyväksyminen

20 §

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksyminen

Vastaavaksi hoitajaksi voidaan hyväksyä vartioimisliikkeen harjoittaja tai vartioimisliikkeen palveluksessa oleva, joka:

1) on täyttänyt 18 vuotta;

2) on hyväksytysti suorittanut sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävät, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) mukaisen turvallisuusvalvojan tai sitä vastaavan erikoisammattitutkinnon osat, jotka sisältävät ainakin vartioimisliiketoimintaan sekä rikos- ja prosessioikeuteen liittyvät opetusaiheet sisältävän koulutuksen (*vastaavan hoitajan koulutus*); sekä

3) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva vastaavaksi hoitajaksi.

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Se on kuitenkin voimassa enintään niin kauan kuin vastaava hoitaja toimii tehtävässään.

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksymiseen voidaan erityisestä syystä liittää koulutuksesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista ja muista vastaavista seikoista johtuvia ajallisia ja alueellisia sekä vartioimistehtäviä koskevia ehtoja ja rajoituksia.

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksyy sisäasiainministeriö.

21 §

Väliaikaiseksi vastaavaksi hoitajaksi hyväksyminen

Se, joka ei ole saanut vastaavan hoitajan koulutusta, voidaan 20 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä hyväksyä vastaavaksi hoitajaksi enintään yhdeksi vuodeksi (*väliaikainen vastaava hoitaja*), jos vastaava hoitaja kuolee tai sairastuu taikka jos vastaavan hoitajan vaihtuminen johtuu muusta vastaavasta ennalta arvaamattomasta syystä.

Väliaikaiseksi vastaavaksi hoitajaksi hyväksymiseen voidaan erityisestä syystä liittää 20 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ehtoja ja rajoituksia.

Väliaikaiseksi vastaavaksi hoitajaksi hyväksyy sisäasiainministeriö.

22 §

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen ehtojen ja rajoitusten muuttaminen

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksymiseen liitettyjä ehtoja ja rajoituksia voidaan muuttaa vastaavan hoitajan saamassa koulutuksessa, henkilökohtaisissa ominaisuuksissa tai muissa vastaavissa seikoissa tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksymiseen liitettyjä ehtoja ja rajoituksia muuttaa sisäasiainministeriö.

23 §

Ilmoitukset

Sisäasiainministeriön on ilmoitettava vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisestä sekä vastaavaksi hoitajaksi hyväksymiseen liitettyjen ehtojen ja rajoitusten muuttamisesta niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella sijaitsee vastaavan hoitajan vastuualueeseen kuuluvia toimipaikkoja.

24 §

Vartijaksi hyväksyminen

Vartijaksi voidaan hyväksyä se, joka:

1) on täyttänyt 18 mutta ei 65 vuotta;

2) on hyväksytysti suorittanut sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävät, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen vartijan tai sitä vastaavan ammattitutkinnon osat, jotka sisältävät ainakin vartiointialaan, vartioimisliiketoimintaan, vartijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä vartijan tehtäviin liittyvät opetusaiheet sisältävän koulutuksen (*vartijan peruskoulutus*); sekä

3) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva vartijaksi.

Vartijaksi hyväksyminen on voimassa viisi vuotta. Se on kuitenkin voimassa enintään siihen saakka, kun vartija täyttää 65 vuotta.

Vartijaksi hyväksymiseen voidaan erityisestä syystä liittää koulutuksesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista ja muista vastaavista seikoista johtuvia ajallisia ja alueellisia sekä vartioimistehtäviä koskevia ehtoja ja rajoituksia.

Vartijan peruskoulutusta vastaavan aikaisemman koulutuksen suorittanut voidaan 1 momentin 2 kohdan estämättä hyväksyä vartijaksi uudelleen hänen hakiessaan vartijaksi hyväksymistä kolmen kuukauden kuluessa aikaisemman vartijaksi hyväksymisen päättymisestä.

Vartijaksi hyväksyy hakijan kotikunnan poliisilaitos. Vartijaksi hyväksymisen johdosta aikaisempi voimassa oleva vartijaksi hyväksyminen raukeaa.

25 §

Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksyminen

Se, joka ei ole saanut vartijan peruskoulutusta, voidaan 24 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä hyväksyä toimimaan vartijana yhden kalenterivuoden aikana enintään neljä kuukautta (*väliaikainen vartija*), jos hän on hyväksytysti suorittanut sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävät, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen vartijan tai sitä vastaavan ammattitutkinnon osat, jotka sisältävät perustiedot 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista opetusaiheista (*väliaikaisen vartijan koulutus*).

Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksymiseen voidaan erityisestä syystä liittää 24 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ehtoja ja rajoituksia.

Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksyy hakijan kotikunnan poliisilaitos.

26 §

Vartijaksi hyväksymisen ehtojen ja rajoitusten muuttaminen

Vartijaksi hyväksymiseen liitettyjä ehtoja ja rajoituksia voidaan muuttaa vartijan saamassa

koulutuksessa, henkilökohtaisissa ominaisuuksissa tai muissa vastaavissa seikoissa tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Vartijaksi hyväksymiseen liitetyt ehdot ja rajoituksia muuttaa se poliisilaitos, jonka toimialueella vartijan kotikunta on.

27 §

Vartijaksi hyväksymistä koskeva hakemus

Vartijaksi hyväksymistä koskeva hakemus on jätettävä henkilökohtaisesti. Hakemus voidaan jättää myös muulle kuin hakijan kotikunnan poliisilaitokselle.

Vartijan oikeudet ja velvollisuudet

28 §

Vartijan oikeudet

Vartijalla on oikeus poistaa henkilö vartioimisalueelta, jos poistettava ei noudata vartioimisalueen omistajan tai haltijan taikka tämän edustajan antamaa poistumiskehotusta taikka jos on ilmeistä, ettei poistettavalla ole oikeutta oleskella vartioimisalueella ja vartija on kehottanut häntä poistumaan.

Vartijalla on vartioimistehtävää suorittaessaan oikeus ottaa kiinni verekseltä tai pakenevasta tavattu rikoksentehtäjä, jos rikoksesta saattaa seurata vankeutta tai jos rikos on lievä pahoinpitely, näpistys, lievä kavallus, lievä luvaton käyttö, lievä vahingonteko tai lievä petos. Vartija saa ottaa kiinni myös sen, joka on viranomaisen antaman etsintäkuulutuksen mukaan pidätettävä tai vangittava. Kiinni otettu on viipymättä luovutettava poliisille.

Vartijalla on kiinniotto-oikeutta käyttäessään oikeus tarkastaa kiinni otettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei kiinni otetulla ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Vartijalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut vaaralliset esineet tai aineet. Pois otetut esineet tai aineet on luovutettava viipymättä poliisille.

Jos poistettava, kiinni otettava tai turvallisuustarkastuksen kohteeksi joutunut tekemällä vastarintaa koettaa välttää poistamisen, kiinni ottamisen tai turvallisuustarkastuksen suorittamisen, vartijalla on oikeus käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita poistamiseksi, kiinni ottamiseksi tai turvallisuustarkastuksen suorittamiseksi voidaan henkilön käyttäytyminen ja muut seikat huomioon ottaen pitää puolusteltavina. Jos on käytetty ankarampia voimakeinoja kuin voidaan pitää puolusteltavina, tekijä on tuomittava noudattaen, mitä rikoslain 3 luvun 9 §:ssä on säädetty.

29 §

Voimankäyttövälineiden kantaminen

Vartija ei saa vartioimistehtävissä tarpeettomasti kantaa voimankäyttövälineitä. Ampumaasetta saa kantaa vain henkivartija- tai arvokuljetustehtävissä sekä huomattavan yleisen edun kannalta merkittävän vartioimiskohteen vartioinnissa silloin, kun tehtävän suorittaminen olosuhteiden johdosta välttämättä edellyttää ampuma-aseen kantamista.

Ampuma-asetta, kaasusumutinta ja teleskooppipatukkaa saa kantaa ainoastaan vartija, joka on saanut sisäasiainministeriön vahvistamat vaatimukset täyttävän erityisen voimankäytökoulutuksen ja osoittanut vuosittain, että hänellä on riittävä ampuma-aseen käsittelytaito ja ampumistaito. Väliaikainen vartija ei saa kantaa ampuma-asetta.

Ampuma-aseen ja kaasusumuttimen kantamisesta päättää vastaava hoitaja toimeksiannottain. Jos vartija on vartioimistehtävässä käyttänyt ampuma-asetta, vartioimisliikkeen on viivytyksettä ilmoitettava siitä aseenkäyttöpaikan poliisille.

Vartioimisliikkeen, jonka palveluksessa ovat vartijat kantavat vartioimistehtävissä voimankäyttövälineitä, on järjestettävä vähintään kerran vuodessa vartijoilleen koulutustilaisuus, jossa kerrataan voimakeinojen käyttöä koskevien säännösten sisältö ja harjoitellaan voimankäyttövälineiden käyttöä.

30 §

Voimankäyttövälineiden kantamistapa

Vartijan on kannettava voimankäyttövälineitä asunsa alla siten, että ne eivät ole muiden havaittavissa.

Jos voimankäyttövälineiden kantaminen vartijan asun alla ei ole mahdollista, niitä saadaan ampuma-asetta lukuun ottamatta, kantaa vyöhön kiinnitettävissä umpikotelossa. Patukkaa saadaan kuitenkin kantaa siltä osin näkyvissä kuin sen kanto asun alla tai umpikotelossa ei sen koon vuoksi ole mahdollista. Ampuma-asetta saa kantaa muiden havaittavissa olevalla tavalla vain, jos tehtävä tai tilanteen vaarallisuus poikkeuksellisesti sitä edellyttää.

Jos vartioimistehtävässä käytetään muuta kuin vartijan asua, kaikkia voimankäyttövälineitä on kannettava asun alla siten, etteivät ne ole muiden havaittavissa.

31 §

Koiran mukana pitäminen

Vartija ei saa vartioimistehtävissä tarpeettomasti pitää mukanaan koiraa.

Jos koiran pitäminen vartioimistehtävässä on tarpeen, vartija saa pitää tehtävissä mukanaan yhtä koiraa:

1) joka on hyväksytysti suorittanut sisäasiainministeriön vahvistamat vaatimukset täyttävän tottelevaisuustarkastuksen;

2) jonka ohjaajana hän on toiminut tottelevaisuustarkastuksessa;

3) joka on vähintään kaksi mutta enintään 10 vuotta vanha;

4) joka on rekisteröity ja tunnistusmerkitty siten, että se on luotettavasti yksilöitävissä;

5) joka on hänen hallittavissaan; sekä

6) joka ei ole ominaisuuksiltaan osoittautunut sopimattomaksi vartioimistehtävissä mukana pidettäväksi.

Vartija saa pitää 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttävää koiraa mukanaan vartioimis-

tehtävässä kaksi vuotta momentin 1 kohdassa tarkoitettua hyväksymisestä.

Väliaikainen vartija ei saa pitää mukanaan koiraa.

Koiran mukana pitämisestä päättää vastaava hoitaja toimeksiannoittain.

32 §

Vartijan asun käyttäminen

Vartijan on vartioimistehtävissä oltava pukeutunut vartijan asuun. Saman vartioimisliikkeen palveluksessa olevien, samanlaisia tehtäviä suorittavien vartijoiden on oltava pukeutuneita yhdenmukaisesti.

Jos tehtävä sitä edellyttää, vartija saa käyttää myymälätarkkailussa ja muissa vastaavissa rikosten paljastamiseen liittyvissä tehtävissä sekä henkivartijatehtävissä ja arvokuljetustehtävissä muuta kuin vartijan asua. Muun kuin vartijan asun käyttämisestä päättää vastaava hoitaja toimeksiannoittain.

Vartijan asua saa käyttää vain vartija vartioimistehtävissä. Vartijan asusta tulee huolehtia siten, etteivät siihen kuuluvat asusteet joudu asiattomien haltuun.

33 §

Vartijan asu

Vartijan asun tulee olla siisti ja asianmukainen. Vartija tulee tunnistaa asustaan vartijaksi. Vartijan asusta on käytävä ilmi, minkä vartioimisliikkeen palveluksessa vartija on.

Vartijan asun sekä asussa käytettävien merkien ja tekstien on erotuttava selvästi poliisin, rajavartiolaitoksen, tullilaitoksen, vankeinhoitolaitoksen ja pelastushallinnon käytössä olevista virkapuvuista ja sotilaspuvuista sekä niissä käytettävistä virallisista merkeistä ja teksteistä.

Sisäasiainministeriö voi kieltää asun, merkin tai tekstin käyttämisen, jollei se ole tämän lain tai tämän lain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukainen.

34 §

Vartijakortti

Vartijan kotikunnan poliisilaitos antaa vartijaksi hyväksytylle vartijakortin. Vartijan on pidettävä kortti vartioimistehtävissä mukana ja esitettävä se pyydettyään.

Vartijan on viipymättä haettava kotikuntansa poliisilaitokselta vartijakortin kaksoiskappaletta, jos hänen henkilötietonsa ovat muuttuneet, vartija on ensimmäisen kerran suorittanut hyväksytyksi 29 §:n 2 momentissa tai 31 §:n 2 momentissa säädetyn koulutuksen, eikä kyseisiä tietoja ole merkitty vartijakortille, vartijakortille merkityt 29 §:n 2 momentissa tai 31 §:n 2 momentissa säädettyä koulutusta koskevat suorittamistiedot ovat vanhentuneet, taikka jos kortti on kadonnut tai turmeltunut.

Vartijakortti on heti luovutettava poliisille, jos vartijaksi hyväksyminen on peruutettu tai vartijalle luovutetaan uusi vartijakortti aikaisempaan korttiin merkityn hyväksymisen voimassaoloaikana.

3 luku

Turvasuojaustoiminta

35 §

Turvasuojaustehtävien suorittaminen

Turvasuojausliike saa teettää hyväksymistä edellyttäviä turvasuojaustehtäviä vain sellaisella palveluksessaan olevalla, jonka hyväksyminen turvasuojaajaksi on voimassa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, turvasuojausliike voi antaa hyväksymistä edellyttävän turvasuojaustehtävän toisen turvasuojausliikkeen tehtäväksi. Turvasuojaustehtävän antavan turvasuojausliikkeen on ilmoitettava tällaisesta tehtävän antamisesta toimeksiantajalle ennen tehtävän aloittamista tai viimeistään toisena arkipäivänä tehtävän aloittamisesta.

36 §

Palvelutodistus

Hyväksymistä edellyttävässä turvasuojaustehtävässä toimeksiantajalle tai tämän edustajalle on luovutettava kirjallinen todistus (*palvelutodistus*), jollei turvasuojaustehtävästä laadita erillistä kirjallista toimeksiantosopimusta.

37 §

Turvasuojaajaksi hyväksyminen

Turvasuojaajaksi voidaan hyväksyä se, joka:

- 1) on täyttänyt 18 vuotta;
- 2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva turvasuojaajaksi; sekä
- 3) hoitaa turvasuojaustehtäviä tai on hakeutunut turvasuojaustehtäviin valmentavaan koulutukseen.

Turvasuojaajaksi hyväksyminen on voimassa enintään viisi vuotta.

Turvasuojaajaksi hyväksymiseen voidaan erityisestä syystä liittää koulutuksesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista ja muista vastaavista seikoista johtuvia ajallisia ja alueellisia sekä turvasuojaustehtäviä koskevia ehtoja ja rajoituksia.

Turvasuojaajaksi hyväksyy hakijan kotikunnan poliisilaitos. Turvasuojaajaksi hyväksymisen yhteydessä aikaisempi voimassa oleva hyväksyminen turvasuojaajaksi raukeaa.

38 §

Turvasuojaajaksi hyväksymisen ehtojen ja rajoitusten muuttaminen

Turvasuojaajaksi hyväksymiseen liitettyjä ehtoja ja rajoituksia voidaan muuttaa turvasuojaajan saamassa koulutuksessa, henkilökohtaisissa ominaisuuksissa ja muissa vastaavissa seikoissa tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Turvasuojaajaksi hyväksymisen ehtoja ja rajoituksia muuttaa turvasuojaajan kotikunnan poliisilaitos.

39 §

Turvasuojaajaksi hyväksymistä koskeva hakemus

Turvasuojaajaksi hyväksymistä koskeva hakemus on jätettävä henkilökohtaisesti. Hakemus voidaan jättää myös muulle kuin hakijan kotikunnan poliisilaitokselle.

40 §

Turvasuojaajakortti

Turvasuojaajan kotikunnan poliisilaitos antaa turvasuojaajaksi hyväksytylle turvasuojaajakortin. Turvasuojaajan on pidettävä kortti hyväksymistä edellyttävissä turvasuojaustehtävissä mukanaan ja esitettävä se pyydettyä.

Turvasuojaajan on viipymättä haettava kotikuntansa poliisilaitokselta turvasuojaajakortin kaksoiskappaletta, jos hänen henkilötietonsa ovat muuttuneet taikka jos kortti on kadonnut tai turmeltunut.

Turvasuojaajakortti on heti luovutettava poliisille, jos turvasuojaajaksi hyväksyminen on peruutettu tai turvasuojaajalle luovutetaan uusi turvasuojaajakortti aikaisempaan korttiin merkityn hyväksymisen voimassaoloaikana.

41 §

Salassapitovelvollisuus

Turvasuojaustoiminnan harjoittaja tai turvasuojaaja ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän tehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen salassa pidettävistä turvallisuusjärjestelyistä, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisyyteen kuuluvista seikoista. Salassapitovelvollisuus säilyy tehtävän päätyttyä.

4 luku

Yksityisten turvallisuuspalveluiden valvonta

42 §

Valvonta

Yksityisten turvallisuuspalveluiden yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta vastaa sisäasiainministeriö.

Poliisin lääninjohto ja kihlakunnan poliisilaitokset vastaavat yksityisten turvallisuuspalveluiden sekä vastaavien hoitajien, vartijoiden ja turvasuojaajien toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Poliisilaitoksen on tarkastettava toimialueella sijaitsevat vartioimisliikkeiden toimipaikat vähintään joka toinen vuosi. Tarkastuksesta laadittu pöytäkirja toimitetaan sisäasiainministeriölle.

43 §

Tietojensaantioikeus

Sisäasiainministeriöllä, poliisin lääninjohtolalla ja poliisilaitoksella on oikeus saada vartioimisliikkeeltä ja turvasuojausliikkeeltä valvonnassa tarvittavia tietoja liikkeen toiminnasta, henkilöstöstä, taloudellisesta asemasta ja muista vastaavista seikoista yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityssalaisuuden estämättä.

44 §

Turvallisuusalan valvontarekisteri

Poliisi pitää rekisteriä vartioimisliikkeistä sekä niiden 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastuuhenkilöistä ja vastaavista hoitajista sekä vartijoista, turvasuojaajista ja järjestyksenvalvojista annetun lain 1 §:ssä tarkoitetuista järjestyksenvalvojista (*turvallisuusalan valvontarekisteri*). Turvallisuusalan valvontarekisteristä säädetään tarkemmin poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa (509/1995) ja poliisin

henkilörekistereistä annetussa asetuksessa (1116/1995).

45 §

Vuosi-ilmoitus

Vartioimisliikkeen on ilmoitettava sisäasiainministeriölle kirjallisesti kultakin kalenterivuodelta seuraavan tammikuun loppuun mennessä:

- 1) toimeksiantojen lukumäärä;
- 2) toimipaikkojen ja henkilöstön lukumäärä;
- 3) tiedot kalenterivuoden aikana vastaavina hoitajina ja vartijoina toimineista;

4) tiedot vartioimisliikkeen ja vartijoiden ampuma-aseen ja kaasusumuttimen hallussapitoluvista, toimeksiannoista, joihin liittyvissä vartioimistehtävissä vartija on pitänyt mukanaan ampuma-asetta tai koiraa taikka käyttänyt muuta kuin vartijan asua, ja tilanteista, joissa vartija on käyttänyt ampuma-asetta, kaasusumutinta tai koiraa voimankäyttövälineenä.

Sisäasiainministeriön on toimitettava tieto vuosi-ilmoituksesta niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella sijaitsee vartioimisliikkeen toimipaikkoja.

46 §

Vartioimisliikeluvan peruuttaminen

Sisäasiainministeriön on peruutettava vartioimisliikelupa, jos:

- 1) luvanhaltija sitä pyytää;
- 2) vartioimisliiketoiminta on lopetettu; taikka
- 3) luvanhaltija ei enää täytä elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 1 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

Vartioimisliikelupa voidaan peruuttaa kokonaan tai määräjäksi, jos:

- 1) vartioimisliiketoiminta on keskeytetty kolmea kuukautta pitemmäksi ajaksi;
- 2) luvanhaltija ei enää olojen olennaisten muutosten vuoksi täytä 4 §:n 1 momentin 2, 3 tai 4 kohdassa taikka 4 §:n 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä, eikä ole mahdollisesti asetetussa määräjässä korjannut niissä olevaa puutetta;

3) vartioimisliikkeen harjoittaja tai vartioimisliikkeen 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu vastuuhenkilö on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu sellaisesta rikoksesta, joka osoittaa hänen olevan sopimaton tehtävänsä, taikka hän on tahallaan menetellyt vartioimisliiketoiminnassa olennaisesti virheellisesti; taikka

4) luvanhaltija on olennaisesti rikkonut vartioimisliikelupaan liitettyjä keskeisiä ehtoja tai rajoituksia.

Sisäasiainministeriö voi 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luvan peruuttamisen sijasta antaa luvanhaltijalle varoituksen, jos luvan peruuttaminen olisi oloihin nähden kohtuutonta.

47 §

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen peruuttaminen

Sisäasiainministeriön on peruutettava vastaavaksi hoitajaksi hyväksyminen, jos vartioimisliike tai vastaava hoitaja sitä pyytää.

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksyminen voidaan peruuttaa kokonaan tai määräjäksi, jos:

1) vastaavaksi hoitajaksi hyväksytyt ei enää olojen olennaisten muutosten vuoksi täytä 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä;

2) vastaava hoitaja on tuomittu lainvoimaisella tuomiolla sellaisesta rikoksesta, joka osoittaa hänen olevan sopimaton vastaavaksi hoitajaksi tai hän on tahallaan menetellyt vastaavana hoitajana olennaisesti virheellisesti; taikka

3) vastaava hoitaja on olennaisesti rikkonut vastaavaksi hoitajaksi hyväksymiseen liitettyjä keskeisiä ehtoja tai rajoituksia.

48 §

Vartijaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttaminen

Sen poliisilaitoksen, jonka toimialueeseen vartijan tai turvasuojaajan kotikunta kuuluu, on peruutettava vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksyminen, jos vartija tai turvasuojaaja sitä pyytää.

Vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksyminen voidaan peruuttaa kokonaan tai määrääjäksi, jos:

1) vartija tai turvasuojaaja ei enää olojen olennaisten muutosten vuoksi täytä 24 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 37 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyjä edellytyksiä;

2) vartija tai turvasuojaaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu sellaisesta rikoksesta, joka osoittaa hänen olevan sopimaton tehtävänsä, tai hän on tahallaan menetellyt vartijana tai turvasuojaajana olennaisesti virheellisesti; taikka

3) vartija tai turvasuojaaja on olennaisesti rikkonut vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymiseen liitettyjä keskeisiä ehtoja tai rajoituksia.

49 §

Vartioimisliikeluvan ja vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen

Sisäasiainministeriö voi väliaikaisesti peruuttaa vartioimisliikeluvan tai vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen, jos poliisin tietoon on tullut seikkoja, jotka todennäköisesti johtavat vartioimisliikeluvan tai vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen peruuttamiseen.

Päätös, jolla vartioimisliikelupa tai vastaavaksi hoitajaksi hyväksyminen on väliaikaisesti peruutettu, on voimassa enintään kolme kuukautta. Sisäasiainministeriö voi jatkaa päätöksen voimassaoloaikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos vartioimisliikkeen harjoittajaa, vastaavaa hoitajaa tai vartioimisliikkeen 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua vastuuhenkilöä epäillään rikoksesta, joka todennäköisesti johtaa vartioimisliikeluvan tai vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen peruuttamiseen.

50 §

Vartijaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen

Päällystöön kuuluva poliisimies voi väliaikaisesti peruuttaa vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen, jos poliisin tietoon on tullut seikko-

ja, jotka todennäköisesti johtavat vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttamiseen.

Jos vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksyminen on peruutettu taikka vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen väliaikaiseen peruuttamiseen on edellytykset, poliisimies voi ottaa vartijakortin tai turvasuojaajakortin haltuunsa sen luovuttamiseksi päällystöön kuuluvalla poliisimiehelle, jonka on 14 päivän kuluessa päätettävä, peruutetaanko vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksyminen väliaikaisesti. Poliisimies voi ottaa vartijakortin tai turvasuojaajakortin haltuunsa myös silloin, kun vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksyminen on peruutettu. Vartijakortin tai turvasuojaajakortin pois ottamiseksi voidaan tehdä henkilöntarkastus sen estämättä, mitä pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 10 §:ssä säädetään.

Vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen väliaikaisesta peruuttamisesta on ilmoitettava heti vartijan tai turvasuojaajan kotikunnan poliisilaitokselle. Päätös, jolla vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksyminen on väliaikaisesti peruutettu, on voimassa enintään kolme kuukautta. Se poliisilaitos, jonka toimialueeseen vartijan tai turvasuojaajan kotikunta kuuluu, voi jatkaa päätöksen voimassaoloaikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos vartijaa tai turvasuojaajaa epäillään rikoksesta, joka todennäköisesti johtaa vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttamiseen.

5 luku

Turvallisuusalan neuvottelukunta

51 §

Neuvottelukunta

Sisäasiainministeriön apuna on neuvoa-antava turvallisuusalan neuvottelukunta.

Sisäasiainministeriö määrää neuvottelukunnan jäsenet. Neuvottelukunnassa tulee olla edustettuina turvallisuusalan kannalta keskeiset hallinnonalat sekä elinkeinoelämä, työnantajat, työntekijät ja kuluttajat.

52 §

Neuvottelukunnan tehtävät

Turvallisuusalan neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) edistää viranomaisten ja yksityisten turvallisuuspalveluiden välistä yhteistyötä;
- 2) määritellä turvallisuusalaa koskevia yleisiä suuntaviivoja;
- 3) seurata ja edistää turvallisuusalan kansainvälistä yhteistyötä;
- 4) seurata turvallisuusalan kehitystä, turvallisuusalan koulutusta ja tutkimusta sekä turvallisuusalaa koskevaa ohjeistusta ja tiedottamista;
- 5) tehdä turvallisuusalaa koskevia aloitteita;
- 6) antaa sisäasiainministeriön pyynnöstä turvallisuusalaa koskevia lausuntoja.

6 luku

Rangaistussäännökset

53 §

Salassapitorikos ja salassapitorikkomus

Rangaistus 14 ja 41 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 ja 2 §:n mukaan.

54 §

Järjestystä ylläpitävän henkilön vastustaminen

Rangaistus vartijan vastustamisesta tuomitaan rikoslain 17 luvun 6 §:n mukaan.

55 §

Vartioimisliikerikos

Rangaistus vartioimisliikerikoksesta tuomitaan rikoslain 17 luvun 6 a §:n mukaan.

56 §

Vartioimisliikerikkomus

Vartioimisliiketoiminnan harjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 7 §:ssä säädetyn muutosilmoituksen, 8 §:ssä säädetyn toimeksiantosopimuksen, 17 §:ssä säädetyn tapahtumailmoituksen, 18 §:ssä säädetyn henkilöstötiedoston tai työvuorotiedoston tai 19 §:ssä säädetyn toimintaohjeiden tekemistä, laatimista, nähtävilläpitoa tai säilyttämistä koskevan velvollisuuden,

2) laiminlyö 16 §:n 2 momentissa säädetyn tehtävän antamista tai 29 §:n 3 momentissa säädetyn ampuma-aseen käyttämistä koskevan ilmoituksen,

3) rikkoo 10 §:n 1 momentissa säädettyä poliisin toiminnan vaikeuttamista koskevaa kieltoa,

4) harjoittaa vartioimisliiketoimintaa ilman vastaavaa hoitajaa vastoin 15 §:n säännöksiä,

5) rikkoo 16 §:ssä säädettyä vartioimistehtävien teettämistä tai väliaikaisten vartijoiden palveluksessa pitämistä koskevaa kieltoa taikka

6) antaa vartijoiden käytettäväksi 33 §:n vastaisia asuja,

on tuomittava *vartioimisliikerikkomuksesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Vartioimisliikerikkomuksesta tuomitaan myös vastaava hoitaja, joka tahallaan päättää voimankäyttövälineiden kantamisesta tai koiran mukana pitamisestä taikka vartijan asun käyttämisestä vastoin 29, 31 tai 32 §:n säännöksiä.

Vartioimisliikerikkomuksesta tuomitaan myös vartija, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 17 §:ssä säädetyn tapahtumailmoituksen laatimista koskevan velvollisuuden,

2) rikkoo 10 §:n 1 momentissa säädettyä poliisin toiminnan vaikeuttamista koskevaa kieltoa,

3) laiminlyö 10 tai 13 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,

4) rikkoo 29 tai 31 §:ssä säädettyä voimankäyttövälineiden kantamista tai koiran mukana pitämistä koskevaa kieltoa taikka voimankäyttö-

välineiden kantamistapaa koskevia 30 §:n säännöksiä,

5) ei käytä vartijan asua tai käyttää vartijan asua vastoin 32 §:n säännöksiä tai käyttää vartijan asua, joka on 33 §:n vastainen, taikka

6) laiminlyö 34 §:ssä säädetyn vartijakortin mukana pitämistä, esittämistä tai poliisille luovuttamista koskevan velvollisuuden.

Vartioimisliikerikkomuksesta tuomitaan myös poliisiin, rajavartiolaitoksen tai tullilaitoksen henkilöstöön kuuluva, joka tahallaan osallistuu vartioimisliiketoimintaan taikka toimii vastaavana hoitajana tai suorittaa ansiotarkoituksessa vartioimistehtäviä 11 §:n vastaisesti, sekä se, joka oikeudettomasti käyttää vartijan asua.

57 §

Turvasuojausrikkomus

Turvasuojaustoiminnan harjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikko 35 §:n 1 momentissa säädettyä turvasuojaustehtävien teettämistä koskevaa kieltoa, on tuomittava *turvasuojausrikkomuksesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Turvasuojausrikkomuksesta tuomitaan myös turvasuojaaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 40 §:ssä säädetyn turvasuojaajakortin mukana pitämistä, esittämistä tai poliisille luovuttamista koskevan velvollisuuden.

Turvasuojausrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan suorittaa turvasuojaustehtäviä ilman, että 35 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset ovat olemassa.

7 luku

Erinäiset säännökset

58 §

Ulkomaiset pätevyystodistukset

Edellä 4 §:n 3 momentissa, 20 §:n 4 momentissa, 21 §:n 3 momentissa, 24 §:n 5 momentis-

sa, 25 §:n 3 momentissa ja 37 §:n 4 momentissa tarkoitettu viranomaisen voi luvan myöntämisen taikka hyväksymisen yhteydessä päättää, että 4 §:n 1 ja 2 momentissa, 20 §:n 1 momentissa, 21 §:n 1 momentissa, 24 §:n 1 momentissa, 25 §:n 1 momentissa, 29 §:n 2 momentissa, 31 §:n 2 momentissa tai 37 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttyminen voidaan osoittaa myös ulkomailla annetulla pätevyystodistuksella tai vastaavalla asiakirjalla. Edellytyksenä on tällöin, että kyseisessä maassa asetetut vaatimukset vastaavat Suomessa voimassa olevia vaatimuksia sekä että kyseisen maan yksityisiä turvallisuuspalveluja koskevat säännökset ja määräykset vastaavat oleellisilta osin Suomessa voimassa olevia säännöksiä.

59 §

Lausunnot

Vastaavan hoitajan ja vartijan koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada siltä poliisilaitokselta, jonka toimialueeseen koulutukseen hakeutuneen kotikunta kuuluu, lausunto koulutukseen hakeutuneen sopivuudesta vastaavaksi hoitajaksi tai vartijaksi. Koulutuksen järjestäjällä on lisäksi oikeus saada lausunto koulutukseen opettajaksi hakeutuvan sopivuudesta tehtävään siltä poliisilaitokselta, jonka toimialueeseen opettajaksi hakeutuvan kotikunta kuuluu.

60 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tässä laissa tarkoitettu päätös luvan tai hyväksymisen peruuttamisesta pannaan valitukselta huolimatta täytäntöön, jollei valitusviranomaisen sitä kiellä.

61 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) lupien ja hyväksymisten hakemisessa noudatettavasta menettelystä, hakemusten sisällöstä, asioiden ratkaisemiseksi tarpeellisista selvityksistä sekä lupa- ja hyväksymispäätösten sisällöstä;

2) muutosilmoitusten, toimeksiantosopimusten, tapahtumailmoitusten, henkilöstötiedostojen, työvuorotiedostojen, toimintaohjeiden, vuosi-ilmoitusten sekä palvelutodistusten sisällöstä;

3) vartijan asun merkeistä ja teksteistä;

4) turvallisuusalan neuvottelukunnasta.

Sisäasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) vastaavan hoitajan ja vartijan koulutuksen sisällöstä ja koulutuksen järjestäjistä;

2) voimankäyttövälineiden ominaisuuksista ja niiden kantamisesta sekä 29 §:n 2 momentissa tarkoitettua koulutuksesta ja sen järjestäjistä;

3) vartioimistehtävissä mukana pidettävän koiran tottelevaisuustarkastuksen järjestämisestä ja tarkastuksessa täytettävistä vaatimuksista sekä koiran rekisteröinnistä ja tunnistusmerkinnästä.

Sisäasiainministeriö vahvistaa lisäksi tässä laissa tarkoitetuissa menettelyissä käytettävien lomakkeiden sekä vartijakortin ja turvasuojaajakortin kaavan.

62 §

Vastaavan hoitajan sijaiseen, väliaikaiseen vastaavaan hoitajaan sekä väliaikaiseen vartijaan sovellettavat säännökset

Mitä tässä laissa säädetään vastaavasta hoitajasta, koskee soveltuvin osin vastaavan hoitajan sijaista ja väliaikaista vastaavaa hoitajaa.

Mitä tässä laissa säädetään vartijasta, koskee soveltuvin osin väliaikaista vartijaa.

8 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

63 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain 35 §:ää sovelletaan vasta päivänä kuuta 200 lukien.

Tällä lailla kumotaan 4 päivänä maaliskuuta 1983 annettu vartioimisliikelaki (237/1983) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen ja yksityisetsivän ammatista 11 päivänä helmikuuta 1944 annettu asetus (112/1944).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

64 §

Vartioimisliiketoimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa aikaisemmin myönnettyt vartioimisliikeluvat ja vastaavaksi hoitajaksi hyväksymiset jäävät ehtooneen ja rajoituksineen voimaan.

Tämän lain voimaan tullessa aikaisempi vartijaksi hyväksyminen on ehtooneen ja rajoituksineen voimassa saman ajan kuin vartijan vartijakortti.

Vartioimisliikelupaa sekä vastaavaksi hoitajaksi ja vartijaksi hyväksymistä koskevaan asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

65 §

Yksityisetsivätoimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa yksityisetsivän ammatista annetun asetuksen 1 §:n mukaista yksityisetsivän ammattia voi kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta hakea vartioimisliikeluvan, joka oi-

keuttaa harjoittamaan vartioimiskohteeseen tai toimeksiantajaan kohdistuvien rikosten paljastamista. Yksityisetsiväliikkeen johtaja hyväksytään tällöin vartioimisliikkeen vastaavaksi hoitajaksi. Jos yksityisetsiväliikkeellä ei ole johtajaa, ammatinharjoittajana toimiva luonnollinen henkilö hyväksytään vastaavaksi hoitajaksi.

Joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa 1 momentissa tarkoitettua yksityisetsivän ammattia, toimii liikkeen johtajana tai suorittaa yksityisetsiväliikkeen palveluksessa yksityisetsivän

tehtäviä, voi kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta hakea vartijaksi hyväksymistä, joka oikeuttaa suorittamaan vartioimisliikkeen palveluksessa vartioimiskohteeseen tai toimeksiantajaan kohdistuvien rikosten paljastamista.

Tässä pykälässä mainitut luvat ja hyväksymiset annetaan maksutta, eikä niihin sovelleta 4 §:n 1 tai 2 momentissa, 20 §:n 1 momentissa taikka 24 §:n 1 momentissa säädettyjä luvan myöntämisen tai hyväksymisen edellytyksiä.

Laki

poliisin henkilörekistereistä annetun lain 1 b ja 24 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan poliisin henkilörekistereistä 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun lain (509/1995) 1 b §:n 2 momentin 7 kohta, sellaisena kuin se on laissa /2002, sekä

muutetaan 1 b §:n 2 momentin 6 kohta ja 24 d §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin ne ovat maimitussa laissa /2002, seuraavasti:

1 b §

Hallintoasiain tietojärjestelmä

Hallintoasiain tietojärjestelmän osarekistereitä ovat:

6) turvallisuusalan valvontarekisteri;

24 d §

Tietojen poistaminen hallintoasiain tietojärjestelmästä

Hallintoasiain tietojärjestelmän tietokannasta ja erillisistä osarekistereistä poistetaan tiedot seuraavasti:

1) henkilökortti-, passi-, ja turvallisuusalan valvontarekisteristä luvan tai hyväksymisen tie-

dot 10 vuoden kuluttua luvan tai hyväksymisen voimassaoloajan päättymisestä sekä hakemuksen hylkäämistä koskevat tiedot, peruutus-, este- ja huomautustiedot sekä lausuntoa koskevat tiedot 10 vuoden kuluttua hakemuksen hylkää-

misestä, peruutus-, este- tai huomautustiedon merkitsemisestä taikka lausunnon antamisesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 17 luvun 6 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 563/1998, sekä
lisätään 17 lukuun, sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, uusi 6 a § seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

6 §

Järjestystä ylläpitävän henkilön vastustaminen

Järjestystä ylläpitävällä henkilöllä tarkoitetaan tässä pykälässä

3) yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (/) tarkoitettua vartijaa sekä

6 a §

Vartioimisliikerikos

Joka harjoittaa vartioimisliiketoimintaa ilman lupaa tai vartioimisliiketoiminnassa ottaa vastaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimeksiannon yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, on tuomittava *vartioimisliikerikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

järjestyksenvalvojista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan järjestyksenvalvojista 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (533/1999) 1 §:n 2 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 9 a § ja 10 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös siihen, joka yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (/) 9 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimeksiannon vuoksi on asetettu suorittamaan 1 momentissa mainittuun säädökseen perustuvaa järjestyksenvalvojan tehtävää. Merimieslain 1 §:ssä tarkoitettuun työntekijään, joka merimieslain nojalla on asetettu järjestyksenvalvojaksi, sovelletaan tämän lain lisäksi merimieslakia ja muita meriyöstä annettuja säännöksiä.

9 a §

Koiran mukana pitäminen

Tilaisuuden toimeenpanopaikan poliisilaitoksen luvalla järjestyksenvalvoja saa pitää järjestyksenvalvontatehtävissä mukanaan yhtä koiraa:

- 1) joka on hyväksytysti suorittanut sisäasiainministeriön vahvistamat vaatimukset täyttävän tottelevaisuustarkastuksen;
- 2) jonka ohjaajana hän on toiminut tottelevaisuustarkastuksessa;
- 3) joka on vähintään kaksi mutta enintään 10 vuotta vanha;
- 4) joka on rekisteröity ja tunnistusmerkitty siten, että se on luotettavasti yksilöitävissä;
- 5) joka on hänen hallittavissaan; sekä
- 6) joka ei ole ominaisuuksiltaan osoittautunut sopimattomaksi järjestyksenvalvontatehtävissä mukana pidettäväksi.

Järjestyksenvalvoja saa pitää 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttävää koiraa mukanaan järjestyksenvalvontatehtävissä kaksi vuotta momentin 1 kohdassa tarkoitettusta hyväksymisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa voidaan myöntää, jos tilaisuuden laajuus, laatu tai järjestämispaikka järjestyksenpitoon liittyvästä perustellusta syystä edellyttää koiran pitämistä mukana. Tilaisuudessa koiralla on oltava kuonokoppa, joka voidaan poliisin määräyksestä poistaa, jos henkilöiden käyttäytymisen tai muun siihen verrattavan syyn perusteella voidaan päätellä tilaisuuteen osallistuvien turvallisuuden olevan uhattuna.

Sisäasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä järjestyksenvalvontatehtävissä mukana pidettävän koiran tottelevaisuustarkastuksen järjestämisestä ja tarkastuksessa täytettävistä vaatimuksista sekä koiran rekisteröinnistä ja tunnistusmerkinnästä.

10 §

Järjestyksenvalvojaksi hyväksyminen

Poliisilaitos voi 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hyväksymisen peruuttamisen sijasta antaa järjestyksenvalvojalle varoituksen, jos hyväksymisen peruuttaminen olisi oloihin nähden kohtuutonta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 _____ .

Laki

häätäkeskuslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä helmikuuta 2000 annetun häätäkeskuslain (157/2000) 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Häätäkeskuksen tehtävät

Häätäkeskus voi hoitaa myös muita sen toimialaan soveltuvia tehtäviä, jos ne eivät haittaa 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista. Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (/) soveltamisalaan kuuluvia valvontatehtäviä

ja hälytysten välitystehtäviä häätäkeskus saa kuitenkin hoitaa ainoastaan, jos tärkeä yleinen etu sitä edellyttää taikka tehtävät liittyvät kunnan tai valtion omistamien tai hallitsemien kiinteistöjen kiinteistövalvonta- tai rikosilmoitinlaitteisiin taikka vastaaviin laitteisiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2000 .

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2001